

EN ÇOK YATIRIM YAPAN VE YAPILAN ÜLKE OLARAK HOLLANDA

Burçin BOZDOĞANOĞLU*

GİRİŞ

Globalleşen dünyada artık sermayenin vatanından ya da ait olduğu ülkeden söz etmek mümkün değildir. Hollanda'nın sağlamış olduğu cazip yatırım atmosferi ve vergisel avantajlar yatırımların bu ülkeye yönelmesine ve buradan tüm dünyaya yayılmasına imkân vermektedir. Nitekim Hollanda'nın Türkiye'ye yatırım yapan ülkeler arasında ilk sırayı alması da sermaye yatırımlarını çekmiş olmasının doğal bir sonucudur.

Hollanda'nın hem en çok yatırım yapılan hem de yatırım yapan ülke olmasının altında yatan nedenlerin en önemlisi olan vergi ve teşvik sistemi bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

I.YABANCI YATIRIMLARA YÖNELİK TEŞVİKLER

Hollanda ekonomisi yabancı yatırımcıları çekmek açısından çok başarılıdır. Yabancı yatırımlar için mevcut vergi avantajları birçok çokuluslu şirketin bu ülkede faaliyet göstermesine neden olmuştur. Ülke pekçok uluslararası şirketin üretim ve dağıtım merkezi durumundadır. “Economist Intelligence Unit” tarafından yapılan bir araştırmaya göre, 2008 yılı itibariyle Hollanda, yatırımlar için en uygun ülke sıralamasında, 82 ülke arasında 9.sırada bulunmaktadır. 2007 yılında ise, kendi bölgesindeki 18 ülke arasında 4. sırada yer almaktaydı. Bu sonuca ulaşmada ülkenin istikrarlı makro ekonomik durumu, etkin finans sektörü, fiziki altyapısı, insan kaynaklarının kalitesi ve hayat kalitesi gibi etkenler önemli rol oynamaktadır. Çokuluslu şirketlerin edindikleri karlara uygulanan vergi rejimi de, yatırımlar açısından Hollanda'yı Avrupa'daki en cazip ülkelere biri konumuna getirmektedir¹. Hollandalı işgücünün yaklaşık % 10'u yabancı firmalar tarafından istihdam edilmektedir.

Yatırımları teşvik etmek için alınan önlemler, Hollanda'ya yabancı sermaye akışını hızlandırmıştır. Mevcut çokuluslu yabancı firmalar arasında, Polaroid, Esso, Dow Chemical, Fuji, Nissan, Engelhardt, Amsco, Thorn EMI and Rank Xerox sayılabilir. Hollanda Yabancı Yatırım Ajansı'nın (The Netherlands Foreign Investment Agency – NFIA), Kuzey Amerika, İngiltere, İrlanda, Japonya, Çin, Tayvan, Güney Kore ve Singapur'da ofisleri ve içerikleri bu bölgelere yönelik olarak hazırlanmış web sayfaları bulunmaktadır².

Hollanda yabancı yatırımlar karşısında güçlü bir uluslar arası oryantasyona ve liberal politikaya sahiptir. Pek çok Hollanda şirketi çokuluslu ve yabancı sermayelidir.

Ülkede doğrudan yabancı yatırımcıları sınırlayıcı hiçbir düzenleme yoktur. Bu tip yatırımların önemli bir bölümü hem ülke içi hem ülke dışıdır. Şirket kurmak için mevcut en önemli hükümet yardımları, bölgesel gelişim şemaları doğrultusunda sağlanmaktadır. Bu tip yardımların sağlanması Kuzey Hollanda Kooperatifi ve Doğu Hollanda Gelişim Ajansı tarafından organize edilmektedir. Yatırımcılar bölgesel teşvikler ve yatırım alternatifleri hakkında bilgi almak için genellikle Ekonomi Bakanlığına ve ilgili birimlerine ya da Hollanda Doğrudan Yabancı Yatırım Ajansına başvururlar³. Ekonomi Bakanlığına bağlı olan bu ajans devletin teknolojik gelişim, enerji etkinliği, çevrenin korunması, uluslararası işbirliği ve ihracat alanında sağladığı teşvikleri koordine eder ve yönetir.

¹ The Economist Intelligence Unit, Country Profile, Netherlands, Ağustos 2008

² Hollanda Yabancı Yatırım Ajansı, www.nfia.com

³ International Tax and Business Guide, Netherlands, Deloitte, s.4.

Hollanda da uluslararası şirketleri yatırım için cezbeden en önemli etken ise Hollanda vergi idaresinin yatırımcılara sunduğu vergi anlaşmalarıdır. Bu anlaşmalar yabancı yatırımcılara vergiye tabi işlemler sonucu ortaya çıkabilecek vergi yükü hakkında önceden bilgi vererek, şirketlerin vergi idaresi ile birkaç yılı kapsayacak vergi anlaşmaları yapmalarını ve vergi yüklerini önceden hesap edebilmeleri avantajını sağlar. Bu anlaşmalar yoluyla kurum birkaç yıl içinde vergi için ne kadar para harcayacağını bilir ve yatırım planlamasının bu doğrultuda yapabilir⁴.

II. YATIRIMCILAR İÇİN TERCİH EDİLEBİLECEK ŞİRKET TÜRLERİ VE KURULUŞ ŞEKİLLERİ

Hollanda'da şirket kurmak için en sık tercih edilen şirket türleri, Anonim Şirket (naamlozevennootschap, N.V.) veya Limited Şirket (besloten vennootschap, B.V.)'tir. BV'ler ticari girişimciler ve yabancılar tarafından en çok tercih edilen şirket türüdür. İngiltere'deki plc veya Almanya'daki GmbH gibi BV ortaklarının da sorumluluğu ödemiş oldukları sermaye ile sınırlıdır⁵.

-BV için minimum ödenmiş sermaye 18.000 Euro,

-NV için minimum ödenmiş sermaye ise 45.000 Euro, olmalıdır.

Kayıtlı sermayenin en az %20'si çıkarılmış sermaye olmalıdır. Sermaye nakdi veya aynı olarak sağlanabilir. Şirketlerin NV haline geçebilmesi için sermaye artırımına gitmesi gerekmektedir.

Hem BV hem de NV'de yöneticilerin Hollanda uyruklu ya da Hollanda'da mukim olması gerekli değildir. Şirkette hissedar olmaları da gerekmez. Banka ve sigortacılık şirketleri için ise yönetim kurulu üyelerinden birinin Hollanda bankacılık ve sigortacılık sektöründe deneyimli olması gerekmektedir⁶.

Sermaye vergisi 01.01.2006 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. Bunun yerine şirket kuruluşu esnasında noter ücreti olarak 1.200 Euro civarında bir tutar ödenmektedir. Bu tutar bir BV kuruluşunun onayı için gerekli miktardır. NV için bu tutar artmaktadır. Ayrıca şirket kuruluşu için herhangi bir engel olmadığına dair bir beyanın Adalet Bakanlığında alınması için 90 Euro ödenmesi gerekmektedir. Bunun dışında ödenmiş sermaye, şirketin uzun dönem borçları için ve çalıştırdığı işçi sayısına göre;

-50 çalışana kadar 145 Euro,

-50-250 çalışan arası 350 Euro,

-250 çalışan ve üzeri 875 Euro,

ticaret odasına ödenmelidir⁷.

III. HOLLANDA'DA KURUMLAR VERGİSİ

Hollanda vergi idaresi vergilemenin uluslar arası kuruluşların yatırım tercihlerindeki önemini fark ederek yatırımcı odaklı ve potansiyel yatırımcılara ileri düzeyde bilgi sağlayabilen bir vergi sistemi oluşturmuştur.

⁴ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, s.5.

⁵ **International Bureau of Fiscal Documentation** (IFBD) Country Guide, Netherlands, www.ifbd.org

⁶ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, s.6.

⁷ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, s.6.

A.Vergilendirilebilir Gelir ve Oranlar

Genel olarak alınırsa, Hollanda da kurulu şirketler dünya çapında elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilerini öderler. Vergiye tabi Kurumsal kârlar (Winst) şirketin elde ettiği bütün kârlar ve sermaye değer artışı gelirlerini kapsar. Şirket için veya ticari faaliyet için yapılan bütün harcamalar gider olarak sayılır. Sayılmayan tek harcama ise gizli kâr dağıtımı olarak bildiğimiz giderle ilişkili harcamalardır⁸.

Ticari kazanç ile sermaye kazancı arasında ayırım yapılmamaktadır. Her ikisi de kurum kazancına dahil edilir. Vergilendirilebilir gelir kapsamına her ikisi de dahildir.

Aşağıdaki şartların varlığı halinde Hollanda'da iştirak kazancı istisnası uygulanmaktadır⁹:

- a) Diğer şirkete iştirak eden ana ortağın iştirak oranı en az %5 olmalıdır.
- b) İştirak edilen şirketlerin hissesi kısa vadeli yatırım amaçlı elde tutulmamalıdır.
- c) Dar mükellef AB üyesi olmayan şirketlerin hissesi portföy yatırımı olarak elde tutulmamalıdır.
- d) Dar mükellef AB üyesi olmayan şirket kendi ülkesinde kar üzerinden alınan vergiye tabi olmalıdır.

Yukarıdaki şartların gerçekleşmesi halinde bu şekildeki iştiraklerden elde edilen temettüer ve hisse satışı halinde elde edilecek değer artışı kazançları Hollanda Kurumlar Vergisi'nden istisnadır.

Uluslararası holding merkezi olarak yaygın olarak kullanılan Hollanda'da iştirak kazançları istisnası Kurumlar Vergisi Kanunu içerisinde ayrı bir bölümde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bir Hollanda şirketi tüm dünyada elde ettiği kazançlar üzerinden vergilendirilmektedir.

İştirak kazançları istisnası ise ana şirket iştirakin en az %5 hissesine sahip olduğu durumlarda uygulanır. Ana şirketin hissesinin %5'in altına düştüğü durumlarda da iştirak kazançları istisnası 3 yıl uygulanmaya devam eder. İştirak kazançları istisnasının kötüye kullanımını engellemek için pek çok önlem bulunmaktadır¹⁰.

İştirak kazançları istisnası yabancı iştiraklerin hedge fonlarına yaptıkları yatırımlarda oluşan döviz kaybı/kazanç riskleri için de uygulanabilir.

Yerel şubeler ve iştirakler kurumlar vergisi açısından aynı konumdadırlar. Buna rağmen şubeler genellikle yurtdışı ana merkezden aktarılan kar payları üzerinden stopaj yükümlülüğünden muafır.

Karpayı, faiz ve lisans/telif gelirlerinden yabancı ülkelerde yapılan vergi indirimleri, Hollanda ile o ülke arasında vergi anlaşması olup olmadığına ve vergi anlaşmasında yer alan stopaj uygulanan gelirlerin niteliğine bağlıdır¹¹.

Buna karşın Hollandalı şirketler iştirak kazançları istisnası uygulanan yabancı bir ülkede stopaj yükü altında olan iştiraklerinden gelen kazançlar için herhangi bir indirim hakkına sahip değildir.

Yatırım kuruluşları kar dağıttıkları zaman uygulanan yabancı stopaj için kar payı vergi indiriminden yararlanarak bu kazanç için kurumlar vergisi ödemezler.

⁸ Onur KIZILOU, "Hollanda'da Vergi Oranları ve En az Geçim İndirimi, Yaklaşım, Nisan 2003, s.65.

⁹ Kadir BAŞ, "Hollanda Kurumlar Vergisi Genel Özellikleri", PWC, www.vergiportali.com

¹⁰ International Tax and Business Guide, Netherlands, Deloitte, Şubat 2008, s.8.

¹¹ International Tax and Business Guide, Netherlands, Deloitte, Şubat 2008, s.9.

Kurumlar vergisi hesaplamasında vergilendirilebilir gelire ulaşırken işin sürdürülmesine ilişkin olarak aşağıda yer alan harcamaların gider olarak kaydı mümkündür¹²:

-İşin kuruluşuyla ilgili olarak yapılan harcamaların tamamı aynı yıl içinde indirilebilir ya da 5-10 yıllık bir süre içerisinde amortisman yoluyla indirimi sağlanabilir.

-Amortismanlar şirketin karlı olup olmadığına bakılmaksızın zorunlu olarak uygulanmaktadır. Belli bir limitin altında kalan sabit kıymetler doğrudan gider yazılabilmektedir. Şirketlerin kendilerinin meydana getirdiği şerefiyeler amortismanına tabi tutulmamaktadır. Genel kabul görmüş amortisman yöntemlerinin uygulanmasına müsaade edilmektedir. Amortisman yöntemini değiştirmek için sağlam bir ticari gerekçe olması aranmaktadır. Sadece vergi kaygısıyla yöntem değişikliğine müsaade edilmemektedir.

-Kiralamalar, royaltiler ve kurum borcuna ilişkin faiz ödemeleri.(grup şirketlerinin borçları için ödenen faizlerde ise çeşitli sınırlamalar mevcuttur)

-Yönetim kurulu başkan ve üyelerine ödenen ücretler

-Yabancı ülkelerde ödenen vergileri de içeren vergi çeşitleri.(Eğer yurtdışı kazançlar Hollanda'da geçerli vergi anlaşmalarından birinden yararlanamıyorsa, bu vergiler indirim konusu olabilir.)

-Şüpheli alacaklar ve fon karşılıkları

-Sermaye azalışları

-Emeklilik primleri

-Çalışanlara kar dağıtımında verilen primler.2007'den itibaren işçilere verilen stoğun maliyeti indirim olarak kabul edilmemektedir.

-Komisyonlar

-Normal iş harcamaları içinde kabul edilebilir nitelikteki hediyeler (reklam harcamaları vs.), sosyal, dini, hayırsever kurumlara yapılan bağışlar, normal iş harcamaları içinde kabul edilmeyen tutarların 227 Euro'ya kadar olan kısmı indirilebilir. Bu indirimin sınırı karın %10'unu aşmayacak şekilde olmalıdır.

-Yiyecek, eğlence, konferans harcaması gibi karma nitelikli harcamalar hem kişisel hem kurumsal özellik gösterebilir.Bu harcamalar kurumdaki toplam vergilendirilebilir ücretin %0,4'ünü ya da 4.200 Euro'yu aşmayacak şekilde indirilebilir.

Genel olarak iş ile ilgili giderlerin indirimine izin verilmiştir ancak örtülü kazanç aktarımı, örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz ve bunlarla ilgili kur farkları, verginin kendisi ile vergi cezaları ve mükellefin suçlarından doğan parasal cezalar kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmemektedir.

Tablo-1:Kurumlar Vergisi Oranları

40.000 Euro'ya kadar olan kazançlar için	%20
--	-----

¹² IFBD Country Guide, www.ifbd.org

40.000-200.000 Euro arasındaki kazançlar için	%23
200.000 Euro'nun üzerindeki kazançlar için	%25,5

Ülke 2007 yılında grup faiz kutusu (group interest box) ve patent royalti kutusu (patent royalty box) olmak üzere iki yeni rejimle tanışmıştır. Bu rejimlerin elde edilen faiz ya da royalti geliri üzerinde sağladığı indirim hangi rejimin seçileceğini belirler¹³.

Grup Faiz Kutusu

Sermayenin muhafazası ve yeni yabancı sermayenin ülkeye çekilmesi için dizayn edilen bir sistemdir. Faiz geliri ve maliyeti arasındaki dengenin grup içinde oluşumuyla beraber efektif vergi oranının %5 olmasını sağlamaktadır. Faiz kutusunun içerdiği faiz tutarı mükellefin sahip olduğu payın belli bir oranını aşamaz. Faiz kutusu uygulaması halen AB'den çıkacak onayı beklemektedir.

Patent Royalti Kutusu

Patent-royalti kutusu uygulamasında firma tarafından geliştirilmiş fikri mülkiyet hakları ve patent %10 efektif vergi oranında vergilendirilir. Yenilikçiliği desteklemek ve araştırma geliştirme faaliyetlerine yapılan yatırımı teşvik etmek amacıyla yapılan bu düzenleme ancak Hollanda'da ya da dışarıda patentlenen gayri maddi haklarla ilgili kazançlara uygulanabilecektir. Bu uygulama da faiz kutusu uygulaması gibi AB onayını beklemektedir¹⁴.

Zararlar ve Zarar Mahsubu¹⁵

Faaliyet zararlarının geriye dönük 1 yıl, ileriye dönük 9 yıl oluşan faaliyet karından indirimi imkânı bulunmaktadır. Kurumun son kazancında %30 ve üzerinde bir kayma/sapma söz konusu ise zarar mahsubu söz konusu değildir. Zarar mahsubu holding ve finansal aktiviteler için sınırlıdır. Bu zararlar genellikle ilgili yılın ve ilgili aktivitenin gelirinden düşülürler. İştirak kazançları istisnası dolayısıyla iştirak satışından doğan zarar ana şirketin vergilendirilebilir karından indirilemez. İştirak kazançları istisnası uygulamasına rağmen, iştirakin tasfiyesinden doğan zararlar indirim konusu olabilir. 2007 yılından itibaren yabancı ve Hollandalı iştiraklerin tasfiye süreçleri arasındaki fark yürürlükten kaldırılmıştır.

B.Stopaj¹⁶

Hollanda'da yerleşik veya yerleşik olmayanlar temettü/kar payı kazançları üzerinden %15 stopaj ödemekle yükümlüdürler. Yerleşikler için stopaj, kişinin kurumlar yada gelir vergisinden mahsup edilebilirken, yerleşik olmayanlar için çoğu zaman stopaj nihai vergi konumundadır.

%15 oranı kabul edilen bazı vergi anlaşmaları çerçevesinde düşürülebilir veya eğer temettü geliri AB Ana Şirket-İştirak Direktifi doğrultusunda ana şirkete ödenmişse, Hollanda iştirak kazançları istisnası uygulayarak hiç stopaj kesintisi yapmayabilir.

¹³ **IFBD** Country Guide, www.ifbd.org

¹⁴ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, Şubat 2008, s.10.

¹⁵ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, Şubat 2008, s.10.

¹⁶ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, Şubat 2008, s.11.

Hollanda faiz gelirlerine stopaj uygulamamaktadır(kar paylı tahvillerden elde edilen faiz gelirleri hariç).Lisans/telif ücretleri üzerinde de stopaj uygulaması bulunmamaktadır.

C.Ülke Dışında Elde Edilen Gelir ve Vergi Anlaşmaları

Hollanda'nın pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeyle çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması bulunmaktadır. Ayrıca Finlandiya, İsrail, İsviçre, İngiltere ve A.B.D ile gayrimenkul ve mirasın çifte vergilendirmesini önlemeye yönelik anlaşmaları bulunmaktadır. Tablo-2 Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları doğrultusunda uygulanan stopaj oranlarını göstermektedir.

Tablo 2: Hollanda ile Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması Bulunan Ülkeler ve Anlaşmalar Doğrultusunda Uygulanan Stopaj Oranları

Ülke	Kar Payı/Temettü (1)	Faiz(2)	Royalti(Telif,Lisans)(2)
Arnavutluk	0/5/15	5/10	10
Arjantin	10/15	12	3/5/10/15
Ermenistan	5/15	0/5	5
Aruba	5/7,5/8,3/15	0	0
Avusturalya	15	10	10
Avusturya	5/15	0	0/10
Bangladeş	10/15	7,5/10	10
Barbados	0/15	5	0/5
Belarus	5/15	5	3/5/10
Belçika	0/5/15	0/10	0
Brezilya	15	10/15	15/25
Bulgaristan	0/5/15	0	0
Kanada	5/10/15	0/10	0/10
Çin	10	10	10
Hırvatistan	0/15	0	0
Çek Cumhuriyeti	0/10	0	5
Danimarka	0/15	0	0
Mısır	0/15	12	12
Estonya	0/5/15	0/10	5/10
Finlandiya	0/15	0	0
Fransa	0/5/15	0/10	0
Gürcistan	0/5/15	0	0
Almanya	0/10/15	0	0
Yunanistan	0/5/15/35	8/10	5/7
Macaristan	5/15	0	0
İzlanda	0/15	0	0
Hindistan	15	10/15	10/20
Endonezya	10	10	10
İrlanda	0/15	0	0
İsrail	5/10/15	10/15	5/10
İtalya	5/10/15	10	5
Japonya	5/15	10	10
Ürdün	5/15	5	10
Kazakistan	0/5/15	0/10	0
Kore	10/15	10/15	10/15
Kuveyt	0/10	0	5
Letonya	0/5/15	10	5/10
Litvanya	0/5/15	10	5/10
Lüksemburg	0/2,5/15	0/2,5/15	0
Makedonya	0/15	0	0
Malawi	0	0	0

Malezya	0/15	10	8
Malta	0/5/15	5	10
Meksika	5/15	0/5/10/15	10
Moldovya	5/15	5	2
Moğolistan	0/15	0/10	0/5
Karabağ	5/15	0	10
Fas	10/25	10/25	10
Hollanda Antileri	0/5/7,5/8,3/15	0	0
Yeni Zelanda	15	10	10
Nijerya	12,5/15	12,5	12,5
Norveç	0/5/10/15	0	0
Pakistan	10/20	10/15/20	5/15
Filipinler	10/15	0/10/15	15
Polonya	0/5/15	0/5	5
Portekiz	0/10	10	10
Romanya	0/5/15	0	0
Rusya	5/15	0	0
Sırbistan	5/15	0	10
Singapur	0/15	10	0
Slovakya	0/10	0	5
Slovenya	0/5/15	0/5	5
Güney Afrika	5/15	10	0
İspanya	0/5/10/15	10	6
Sri Lanka	10/15	5/10	10
Surinam	7,5/15/20	5/10	5/10
İsveç	0/15	0	0
İsviçre	0/15	5	0
Tayvan	10	0/10	10
Tayland	5/10/15/20/25	10/25	5/15
Tunus	0/20	7,5	7,5
Türkiye	15/20	10/15	10
Uganda	0/5/15	0/10	10
Ukrayna	0/5/15	0/2/10	0/10
İngiltere	0/5/15	0	0
A.B.D	5/15	0	0
Özbekistan	5/15	0/10	0/10
Venezüela	0/10	5	5/7/10
Vietnam	5/10/15	7	5/10/15

Kaynak: IFBD Country Guide, www.ifbd.org

(1)Çoklu oranlar hisse sahipliğinin farklı seviyeleri veya gelir (kar payı/temettü) elde etmenin farklı biçimlerini gösterir. Avrupa Birliğinin Ana Şirket-İştirak direktifleri uyarınca AB üyesi ülkelerde bulunan ana şirkete yapılan ödemelerde stopaj uygulanmaz.

(2)Hollanda faiz geliri ve lisans/telif ücretleri üzerinden stopaj uygulamamaktadır.

D.İlişkili Kurumlarla İşlemler

Hollanda Gelir İdaresi vergiden kaçınma yollarını dikkatle incelemekte ve ekonomik dayanağı olmayan suni işlemleri vergi hesaplamalarında dikkate almamakta veya bu işlemleri gerçek piyasa değerleriyle değerlendirmektedir.

Hollanda'da transfer fiyatlandırması konusu kanunda genel hatlarıyla düzenlenmiş olup genel olarak OECD prensipleri esas alınmıştır. Ayrıntılı düzenleme yapma konusunda ise Maliye Bakanlığı'na yetki verilmiştir. Transfer fiyatlandırması için kabul edilmiş fiyat belirleme yöntemleri¹⁷:

¹⁷ International Tax and Business Guide, Netherlands, Deloitte, Şubat 2008, s.13.

- Karşılaştırılabilir Fiyat Yöntemi
- Yeniden Satış Fiyatı
- Maliyet Artı Yöntemi
- Kar Dağıtım
- İşlemsel net Marj

olarak sıralanabilir. İşlem tabanlı metotlar genelde kar tabanlı metotlara tercih edilmektedir.

Kontrol Edilen Yabancı Kurum (Controlled Foreign Corporations)

Hollanda genel Kontrol Edilen Yabancı Kurum kurallarına sahip değildir. İştirak kazançları istisnasının uygulanmadığı portfolyo yatırım şirketlerinin iştirakleri piyasa değeriyle eşit oranda değerlemeye tabidir.

Bunun sonucu olarak bu tip şirketlerce elde edilen kazanç Hollanda ana şirketi aracılığıyla vergilendirilir.

Örtülü Sermaye¹⁸

İlişkili şirketler tarafından sağlanan yıllık ortalama borcun sermayeye oranı 3:1 rakamını aşar ve aşan kısım EUR 500.000'den büyük olursa, aşan kısım örtülü sermaye olarak değerlendirilmektedir.

Örtülü sermaye nedeniyle gider kabul edilmeyen faiz tutarlarından ilişkili şirketlere verilen borç nedeni ile alınan faizler mahsup edilebilmektedir.

Grup Konsolidasyonu

Çeşitli şartların gerçekleştirilmesi durumunda grup şirketleri aralarında birlik oluşturarak zararlarını mahsup ederek grup konsolidasyonu rejimini uygulayabilirler. Bunun için konsolidasyona dahil olacak grup şirketlerindeki iştirak oranı doğrudan veya dolaylı olarak en az %95 olmalıdır. Ancak bu sistemde grubun net borcundan dolayı grupta yer alan şirketler sorumlu tutulabilmektedirler.

Mali birlik statüsünde tanımlı olabilmek için ana şirket yavru şirketin en az %95'ine sahip olmalıdır. Hollanda'da sabit işletmesi bulunan yabancı bir grup konsolide vergilendirilen bir grup olabilir ancak bu şirketlerin Hollanda yasaları altında birleşmiş olan şirketleri içermesi mümkün değildir ve sonuç olarak bu şirketler yurtdışında mukimdirler. Bu tip şirketlere grup konsolidasyonun Avrupa Birliği yasalarına uygunluğu hala tartışmalıdır.

Grup konsolidasyonun uygulanabilmesi için ana şirket ve iştirakler aynı finansal yılda değerlendirilmeli ve aynı Kurumlar Vergisi anlaşmasına tabi olmalıdır. Vergi inceleme elemanına mali birlik (fiscal unity) oluşturma talebini gösteren bir dilekçe, birliği oluşturan tüm şirketleri kapsayacak şekilde sunulmalıdır. Mali birlik yine dilekçeye bağlı olarak sona erebileceği gibi mali birliğin oluşumu için gereken şartlar sağlanamadığında otomatikman sona erer¹⁹.

---

¹⁸ BAŞ,a.g.m.,s.15.

¹⁹ International Tax and Business Guide, Netherlands, **Deloitte**, Şubat 2008, s.14.

IV. YABANCILAR İÇİN UYGULANAN ÖZEL VERGİ REJİMİ

Hollanda işgücü piyasasında az bulunan ve kendine özgü uzmanlığa sahip yabancılar maaşlarının %30'una kadar gelir vergisinden muaf tutulurlar. Kendine özgü uzmanlık teriminin anlamı, Hollanda işgücü piyasasında az bulunur nitelikte olması buna ilave olarak, eğitim seviyesi, iş pozisyonu için yeterli tecrübeye sahip olması ve işçinin ülkesindeki iş pozisyon istihkakı ile Hollanda'daki iş pozisyon istihkakı arasındaki ilişki gibi belirleyici unsurlardır²⁰.

V.KDV VE ÖTV

A.KDV

Hollanda da KDV uygulaması üretimin her aşamasında, hizmet ve ürünlerin dağıtımında ise Avrupa Birliğinin KDV konusundaki 6.Nolu direktifi doğrultusunda uygulanmaktadır. Temel KDV oranı ülke çapında %19 olup, Avrupa standartlarına yakın bir orandır. Türkiye'de olduğu gibi, Hollanda'da da indirimli KDV oranları vardır. Örneğin, % 6'lık bir indirimli KDV oranı uygulaması da gıda ve tıbbi mallar için söz konusudur. Bunlara ilaveten, kitap, gazete, sinema bileti, müze girişi ve otel konaklama gibi harcamalarda da indirimli oran olan % 6 kullanılır.

0 (sıfır) oranlı KDV ise Hollanda firmalarının Avrupa Birliği içinde yapmış oldukları satışlarda geçerlidir.

KDV'nin beyanı ve ödenme yöntemi ise, KDV miktarına bağlı olarak; aylık, 3 aylık veya yıllık olarak beyan edilir ve ödenir. KDV, tutar olarak 7000 Euro'yu aşmıyorsa, 3 aylık, 1.883 Euro'yu aşmıyorsa yıllık olarak beyan edilir²¹.

01.01.2005 tarihinden itibaren elektronik ortamda beyanname verme zorunluluğu getirilmiştir.

B.ÖTV

Hollanda'da Özel Tüketim Vergisi (Excise Duty) en büyük oranda alkollü içecekler, meyveli ve mineralli sular, sigara, tütün ve tütün ürünleri, kurşunsuz benzin üzerinden alınmaktadır. Özel tüketim vergisi fiyatın içinde nihai tüketiciye yansıtılır.

İthal ürünlerde ise vergi ürün değerinin belli bir yüzdesi olarak hesaplanır. AB tarafından geçerli kılınan ÖTV oranlarının uygulandığı Hollanda'da ülkemizde çok tartışılan pırlantaya ÖTV uygulanmamaktadır. Ancak pırlanta ülkede uygulanmakta olan en yüksek KDV oranı olan %19 üzerinden vergilendirilmektedir. Sanat eseri olabilecek nitelikteki pırlanta ve değerli taşlarda ise KDV oranı %6 olarak uygulanmaktadır²². ÖTV oranları ürünün hammadde oluşu ya da işlenmiş oluşuna göre farklılık göstermektedir. Hammaddelere uygulanan ÖTV oranları daha düşüktür.

²⁰ KIZILOT, a.g.m.,s.67.

²¹ İrfan KALPALI-Ersan ÖZ, AB'de Vergilendirme ve Hollanda Gümrük İdaresi, **E-Yaklaşım**,Şubat 2005, www.yaklasim.com

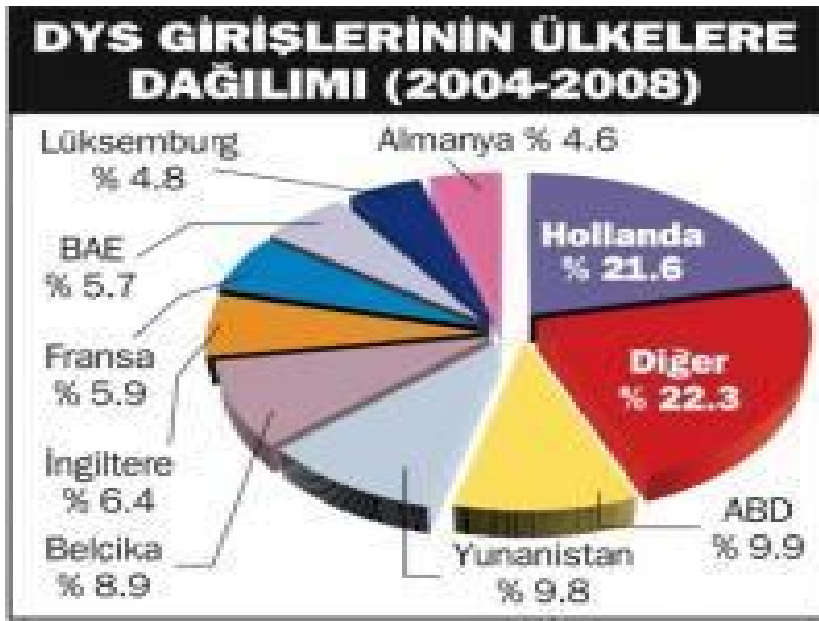
²² **IFBD** Country Guide,www.ifbd.org

VI. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR AÇISINDAN TÜRKİYE HOLLANDA İLİŞKİLERİ

Türkiye'ye doğrudan yabancı sermaye girişlerinin dağılımına son 5 yıllık dönemde toplu olarak baktığımızda, **girişlerin; yüzde 76'sının Avrupa ülkelerinden olduğu;** yüzde 10'unun Kuzey Amerika'dan, yüzde 9'unun ise körfez ülkelerinden kaynaklandığı göze çarpmaktadır²³.

Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, 2008 yılında kurulan 2.759 yabancı sermayeli şirket/şube ve 638 yabancı sermaye iştirakli şirket ile birlikte, **Türkiye'deki yabancı sermayeli şirket sayısı, 21 bin 079'a ulaşmıştır.** Devlet eli ile yapılacak yatırımların kesildiği, işsizliğin sürekli arttığı şu ortamda, Türkiye'de yapılacak yatırımlara yönelik somut teşvikler, yabancıları olduğu kadar yerli girişimcileri de Türkiye'de yatırım yapmaya özendirir.

Tablo 3: Doğrudan Yabancı Sermaye Girişlerinin Ünelere Göre Dağılımı

Hollanda Türkiye'de yapılan toplam doğrudan yabancı yatırım tutarı içerisinde ilk sırada yer almaktadır. 2007 yılı itibariyle kümülatif toplam yatırımlar içinde Hollanda çıkışlı sermayenin payı %28'dir.

2003 yılında Türkiye'de 449 Hollanda sermayeli şirket faaliyet göstermekte iken, 2007 Ağustos ayı itibariyle bu sayı 1359'a çıkmıştır. Firma sayısı açısından Hollanda, Almanya ve İngiltere'den sonra gelmektedir²⁴.

SONUÇ

Globalleşen dünyada artık sermayenin vatanından ya da ait olduğu ülkeden söz etmek mümkün değildir. Hollanda'nın sağlamış olduğu cazip yatırım atmosferi ve vergisel avantajlar yatırımların bu ülkeye yönelmesine ve buradan tüm dünyaya yayılmasına imkan vermektedir. Nitekim Hollanda'nın Türkiye'ye yatırım yapan ülkeler arasında ilk sırayı alması da sermaye yatırımlarını çekmiş olmasının doğal bir sonucudur.

²³ Şükrü KIZILOĞ, "Türkiye'ye En çok Yatırım Yapan Ülke Hangisi", **Hürriyet**, 02.06.2009.

²⁴ T.C Başbakanlık, Hazine Müsteşarlığı, <http://www.hazine.gov.tr>

Birçok yatırımcı Hollanda'nın sağlamış olduğu vergi avantajları neticesinde holding merkezi olarak bu ülkeyi tercih etmekte gerçekleştirdiği uluslararası yatırımlarda da Hollanda'yı bir sıçrama tahtası olarak kullanmaktadır. Bu sebepten, Hollanda kaynaklı gözüken yatırımların milliyetinin Hollanda olarak isimlendirilmesi aslında çok doğru değildir. Hollanda uluslararası sermayeyi ülkesine çekmeyi ve tüm dünyaya sermaye ihraç etmesini başarmıştır.

Hollanda'nın bürokrasiden arınmış istikrarlı bir ekonomiye sahip olmasının, girişimci, birçok dili konuşabilen yetişmiş kaliteli eleman ihtiyacına diğer AB ülkeleri ile kıyaslandığında daha ucuza cevap vermesi, yüksek hayat standardı sunması, uluslararası Schiphol havaalanı ile tüm dünyaya anında ulaşım imkanı sağlamasının yanı sıra birçok avantaj sunan bir vergi sisteminin olması çok uluslu şirketlerin Hollanda'yı yatırım merkezi olarak seçmesinin başlıca nedenidir.

“Vergi yükü” yatırım kararlarında her zaman önemli bir unsur olmuştur, dolayısıyla vergi avantajı yani doğrudan nakit etkisi olan bu unsur aslında diğer sosyo-kültürel sebeplerin önünde yer almaktadır. Detayları çalışmamızın farklı bölümlerinde açıklanan bu avantajlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Geniş bir ikili anlaşma ağı
- Vergilendirilme konusunda peşin anlaşma sağlanması
- İştirak Kazançları İstisnası
- Yabancı çalışanlara sağlanan vergi avantajları
- Faaliyet Zararlarının Taşınması
- Doğrudan yabancı yatırımcılar için geliştirilmiş kurumlar vergisi ortamı

Hollanda'nın sunmuş olduğu bu avantajlar 2006 yılında yapılan Kurumlar Vergisi düzenlemelerinde de örnek teşkil etmiş, holding merkezinin Türkiye olarak seçilmesi durumunda yurtdışı kurumlardan elde edilen iştirak kazançları istisnası ile yurtdışında ödenen vergilerin mahsubu gibi belli şartların sağlanması durumunda hak kazanılan avantajlar Hollanda mevzuatından yararlanılarak düzenlenmiştir.

Vergisel avantajlar, yetişmiş insan profili gibi özelliklerinin yanı sıra Hollanda'nın finansal sistemde gelmiş olduğu nokta ise gözden kaçırılmaması gereken uluslararası yatırımların organizasyonunda olmazsa olmaz faktörlerden bir tanesidir.

Hollanda bankaları global krizden tüm gelişmiş ülke bankaları gibi olumsuz etkilenseler de dünya finans sektöründe saygın bir noktadadır. Hizmet çeşitliliği ve yaygın şube ağları bu bankaların kullanımını cazip hale getirdiği gibi, dünya finans çevrelerinde de söz sahibi yapmaktadır. ABN-Amro, Rabobank, ING Bank ve Fortis N.V.dünyanın en büyük 60 bankası arasında yer almaktadır.

Görüldüğü gibi hem sağladığı vergisel avantajlar, hem istikrarlı ekonomik sistem, nitelikli işgücü ve uluslararası ulaşım kolaylığı Hollanda'yı yatırımları çeken bir ülke haline getirmektedir. Bu avantajlardan yararlanarak Hollanda'ya yatırım yapan yabancı sermayeli pek çok şirket, Hollanda üzerinden başka ülkelere de yatırım yaparak bu durumdan çifte yarar sağlamış olmaktadır.

*SMMM, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Bölümü Doktora Öğrencisi